

Minoritetspolitiskt program för Huddinge kommun

Inledning

Arbetet med att skydda, främja och stärka de nationella minoriteternas rättigheter är en del av Huddinge kommuns arbete med att bygga ett tryggt, hållbart och jämlikt samhälle fritt från rasism och diskriminering där alla invånare har lika rättigheter och möjligheter.

Huddinge kommuns minoritetspolitiska program är ett styrdokument som syftar till att beskriva kommunens mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter. Programmet ska fungera som ett stöd för alla anställda och förtroendevalda i kommunen samt beaktas i kommunens övriga styrdokument.

Den svenska minoritetslagstiftningens uttalade målsättning är att stödja och skydda de nationella minoriteternas språk och kultur, ge dem möjlighet till information om sina rättigheter samt stärka de nationella minoriteternas möjlighet till delaktighet och inflytande. Dessa målsättningar ligger till grund för Huddinge kommuns minoritetspolitiska program. Regeringens strategi *En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032*, (Skr. 2011/12:56) har också tagits i beaktande. Strategin har det övergripande målet att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom.

I första delen i det minoritetspolitiska programmet för Huddinge kommun presenteras lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt övriga bestämmelser och styrdokument som fastställer nationella minoriteters rättigheter.

I andra delen redogörs för kommunens övergripande minoritetspolitiska mål.

I tredje delen beskrivs kommunens verksamhetsplanering och budgetarbete.

I fjärde och sista delen tydliggörs kommunens ansvar, uppföljning och utvärdering på området.

Det minoritetspolitiska programmet har beretts genom samråd med de nationella minoriteterna och synpunkter har inhämtats från kommunens förvaltningar. Beredningen för trygghet, prevention och demokrati samt kommunstyrelsen har också varit delaktiga i arbetet.

Innehåll

Inledning	2
1 Bakgrund	4
Lagen om nationella minoriteter	4
Allmänna bestämmelser	4
Särskilda rättigheter för finska, meänkieli och samiska	5
Huddinge kommun - finskt förvaltningsområde	5
Övriga bestämmelser och styrdokument	6
2 Huddinge kommuns minoritetspolitiska mål.....	7
Mål 1: Rätten till information	7
Mål 2: Skydd av kultur och språk	7
Mål 3: Rätten till delaktighet och inflytande	8
Mål 4: Att motverka diskriminering och utsatthet	9
3 Verksamhetsplanering och budgetarbete	10
4 Ansvar, uppföljning och utvärdering.....	10

1 Bakgrund

Genom Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3) har Sverige tillerkänt fem nationella minoriteter och fem minoritetsspråk särskilda rättigheter. Sedan år 2000 är judar, romer, samer (som också är ett urfolk), sverigefinnar och tornedalingar erkända som nationella minoriteter i Sverige. Minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Lagen om nationella minoriteter

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) antogs 2009 och innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar samt bestämmelser om finska, meänkieli och samiska i förskola och äldreomsorg. Minoritetslagen innehåller också bestämmelser om uppföljning av tillämpningen av lagen.

Allmänna bestämmelser

I minoritetslagen finns ett antal grundläggande skyldigheter för kommuner, regioner och andra förvaltningsmyndigheter, till förmån för samtliga nationella minoriteter i hela landet.

Kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt minoritetslagen. Statliga förvaltningsmyndigheter vars verksamhet är av betydelse för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken, har motsvarande skyldigheter.

Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska särskilt uppmuntras.

Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och, så långt det är möjligt, samråda med minoriteterna i sådana frågor. Samråd ska ske genom en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att beakta minoriteternas synpunkter och behov i myndigheternas beslutsfattande. Nationella minoriteter ska kunna påverka

agendans innehåll och samråden ska genomföras i ett skede där det är möjligt att påverka kommande beslut i frågor som berör dem och i former som är jämbördiga och förtroendefulla.

Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barn och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för samråd till barn och ungas förutsättningar.

Kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om kommunernas och regionernas arbete med de nationella minoriteterna ska på begäran lämnas till Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget.

Särskilda rättigheter för finska, meänkieli och samiska

Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet.

Om den enskilde använder finska, meänkieli eller samiska i ett sådant ärende, är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. Myndigheten kan dock bestämma särskild tid och plats för där servicen lämnas på ett minoritetsspråk. Myndigheten ska även i övrigt sträva efter att bemöta den enskilde på hans språk.

Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i minoritetsspråken. Kommuner har särskilda skyldigheter att erbjuda förskola och äldreomsorg, helt eller till väsentlig del, på minoritetsspråken, om någon i förvaltningsområdet önskar detta.

Minoriteterna har även långtgående språkrättigheter utanför de särskilda förvaltningsområdena.

Implementering av minoritetslagen och arbetet med att säkerställa att de nationella minoriteternas rättigheter respekteras fullt ut, kan innebära vissa merkostnader för de kommuner som ingår i ett förvaltningsområde. Ett årligt statsbidrag tilldelas därför de kommuner som tillhör ett eller flera förvaltningsområden. De medel som erhålls ska nyttjas i enlighet med de intentioner som kommer till uttryck i minoritetslagen och i samråd med de nationella minoriteterna.

Huddinge kommun – finskt förvaltningsområde

Huddinge kommun ingår i finskt förvaltningsområde sedan den 1 januari 2010. Det betyder att Huddinge kommun har ett särskilt ansvar för att värna det finska

språket och den finska kulturen. Kommunen är skyldig att lämna service på finska och bemöta finskspråkiga på finska. Det måste därför finnas tillgång till personal med kunskaper i finska inom kommunen, något som kommunen bör verka för. Finskspråkiga har härutöver rätt till förskola och äldreomsorg som ska bedrivas helt eller till övervägande del på finska.

Övriga bestämmelser och styrdokument

Vid sidan av minoritetslagen, regleras nationella minoriteters rättigheter bland annat i följande:

- Bibliotekslagen (2013:801)
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197)
- Läroplan för förskolan (Lpfö 18)
- Läroplan för gymnasieskolan (Lgr 11)
- Läroplan för gymnasieskolan (Gy 2011)
- Skollagen (2010:800)
- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Språklagen (2009:600)

Utöver dessa lagar, tas även hänsyn till följande:

- FN:s deklaration om urfolks rättigheter (urfolkdeklarationen), (2007)
- FN:s konvention om avskaffandet av rasdiskriminering (1965)
- Nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott (2016)
- Regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (Skr. 2016/17:29)
- Regeringens strategi En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032 (romastrategin) (Skr. 2011/12:56)

2 Huddinge kommuns minoritetspolitiska mål

Med stöd av minoritetslagstiftningen ska kommuner anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Huddinge kommuns övergripande mål för det minoritetspolitiska arbetet utgår från de grundläggande skyddsbestämmelserna i minoritetslagen som är:

- Rätten till information
- Skydd av kultur och språk
- Rätten till delaktighet och inflytande
- Att motverka diskriminering och utsatthet

Mål 1: Rätten till information

För att uppnå målet ska kommunen:

- Informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och kommunens ansvar och skyldigheter.
- Se till att det finns övergripande information om nationella minoriteters rättigheter på kommunens hemsida.
- Synliggöra den finskspråkiga förskoleverksamheten och äldreomsorgen samt kulturevenemang med anknytning till nationella minoriteter.
- Se till att delar av kommunens hemsida är översatt till finska.
- Tillhandahålla service på finska. I mån av tillgång på språkkunnig personal ska service även tillhandahållas på övriga nationella minoritetsspråk.

Mål 2: Skydd av kultur och språk

För att uppnå målet ska kommunen:

- Genomföra insatser och avsätta medel för att främja, stödja, synliggöra och stärka de nationella minoriteternas språk och kultur, med ett särskilt fokus på barn och unga.
- Erbjuder modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken i grundskolan och stödja barn i förskolan i språkutvecklingen av deras nationella minoritetsspråk samt främja utvecklingen av barnens kulturella identitet.

- Erbjud barn- och äldreomsorg till minoriteten sverigefinnar helt eller till väsentlig del på finska.
- Utveckla former för kontinuerlig kartläggning av medarbetares kompetens i finska och övriga nationella minoritetsspråk.
- Synliggöra de nationella minoriteterna och deras historia genom flaggning på deras märkesdagar, varvid följande bör uppmärksammas:
 - Den 27 januari: Förintelsens minnesdag
 - Den 6 februari: Samernas nationaldag
 - Den 24 februari: Sverigefinnarnas dag
 - Den 16 mars: Kvänfolkets dag
 - Den 8 april: Romernas internationella dag
 - Den 15 juli: Tornedalingarnas nationaldag
 - Den 9 augusti: FN:s internationella urfolksdag
 - I september eller oktober (beroende på år): Det judiska nyåret Rosh Hashana

Den judiska minoriteten har vare sig en fastställd nationaldag eller en egen flagga. Det judiska nyåret och övriga judiska högtidsdagar kan synliggöras med en svensk flagga.

 - Den 6 december: Finlands självständighetsdag

Mål 3: Rätten till delaktighet och inflytande

För att uppnå målet ska kommunen:

- Ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande och delaktighet i ett tidigt skede i frågor som berör dem. Samråd med barn och unga ska särskilt prioriteras.
- Genomföra gemensamma strukturerade samråd med samtliga nationella minoriteter cirka två till fyra gånger per år. Samråden kan vara tematiska med fokus på exempelvis förskola, skola, kultur och äldreomsorg. Berörd nämnd ska bjudas in att delta. Samråden leds av ordförande för beredningen för trygghet, prevention och demokrati. Utvecklingsledaren för nationella minoriteter och finskt förvaltningsområde är sammankallande och sekreterare.

Mål 4: Att motverka diskriminering och utsatthet

För att uppnå målet ska kommunen:

- Genomföra nulägesbeskrivningar och analyser för att identifiera de nationella minoriteternas behov och utmaningar samt utforma lämpliga insatser därefter.
- Genomföra kompetensutvecklande insatser för att höja kompetensen bland tjänstepersoner och förtroendevalda.
- Genomföra insatser och kulturella aktiviteter med fokus på nationella minoriteter som vänder sig till allmänheten.

3 Verksamhetsplanering och budgetarbete

Kommunens arbete med nationella minoritetsfrågor styrs primärt av minoritetslagstiftningen. Vidare ska det minoritetspolitiska programmet beaktas i nämndernas ordinarie verksamhetsplanering.

Verksamhetsplanering och budgetarbete för finskt förvaltningsområde genomförs i samråd med berörd minoritet.

Arbetet med grundläggande skydd av de nationella minoriteternas rättigheter finansieras inom ramen för den kommunala budgeten.

4 Ansvar, uppföljning och utvärdering

Kommunstyrelsen ansvarar för genomförande, samordning och uppföljning av programmet. Dokumentansvarig är biträdande kommundirektör.

Uppföljning av arbetet med de nationella minoriteterna ska genomföras årligen i samband med verksamhetsberättelse och årsredovisning inom ramen för ordinarie uppföljningsprocess. I uppföljningen ingår utvärdering och utveckling.

Uppföljning av verksamhet och statsbidrag för finskt förvaltningsområde sker löpande under året och rapporteras årligen till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Det minoritetspolitiska programmet gäller tills vidare och revideras om berörda minoriteter och/eller kommunstyrelsen anser att det föreligger behov av en revidering.

